

Мірошниченко М. І. Державність і право України : генезис у європейському контексті : (з найдавніших часів до початку XIX ст.) : [монографія]. – К. : Атіка, 2006. – 544 с.

Нагорна Л. П. Політична культура українського народу : історична ретроспектива і сучасні реалії. – К. : Стилос, 1998. – 278 с.

Нариси з історії української державності (XX століття) / Східноукр. нац. ун-т ; [В. М. Бодрухин, І. В. Довжук, В. Ф. Литвиненко та ін.]. – Луганськ, [2001]. – 139 с.

Парламентаризм і державна незалежність України. Книжкова виставка до 10-ї річниці незалежності України : бібліогр. покажч. / упоряд. Т. О. Яковлева [та ін.] ; Інформаційне управління апарату Верховної Ради України. Відділ інформаційно-бібліотечного забезпечення, Національна парламентська бібліотека України. – К. : [Б.в.], 2001. – 66 с.

Пасько І., Пасько Я. Громадянське суспільство і національна ідея. Україна на тлі європейських процесів : компаративні нариси. – Донецьк : ЦГО НАН України, УКЦентр, 1999. – 184 с. – ISBN 966-7517-12-8.

Пашук А. Українська церква і незалежність України / А. Пашук ; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. – Л. : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 364 с.

Пилипенко В. Є. Владна еліта у контексті суспільного розвитку / В. Є. Пилипенко, Ю. О. Привалов, В. М. Ніколаєвський. – К. : ПЦ «Філіант», 2008. – 158 с. – ISBN 978-966-8474-46-0.

Резнт О. П. Україна XIX-XX століть. Роздуми та студії історика / відп. ред. В. А. Смолій. – Корсунь-Шевченківський: ФОП Майдаченко І. С., 2009. – 486 с.

Соборність України : у 2 кн. / І. Л. Гошуляк [та ін.]. – К. : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень НАН України, 2000. – (Конкурс "Земле моя, Україно!"). Кн. 2 : На шляху до об'єднання та утвердження української державності / І. І. Дробот [та ін.]. – К. : [Б. в.], 2002. – 264 с. –

Солдатенко В. Ф., Бевз Т. А., Бойко О. Д., Брицький П. П., Веденєєв Д. В. Український вибір: політичні системи XX століття і пошук власної моделі суспільного розвитку / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України. – К. : Парламентське видавництво, 2007. – 574 с.

Україна: хроніка XX століття / НАН України, Ін-т історії України. – К., 2005. – .

Історіографія Гетьманщини

Вагомим внеском у новітню історіографію української козацької державності XVII–XVIII ст. стали монографії В. Смолія та В. Степанкова про Українську національну революцію середини XVII ст. та постать Б. Хмельницького; дослідження В. Горобця присвячені політичній та соціальній історії України XVII–XVIII ст., українсько-російським відносинам; студії В. Шевчука з українського державотворення; монографії Т. Чухліба про міжнародні відносини українського козацтва; О. Пуτρο про державотворчу діяльність К. Розумовського та ін. 2000–2008 рр. Інститут історії України НАН України у підготував колективну працю «Історія українського козацтва: нариси: у 2 т.», в якій узагальнено здобутки української історичної науки в галузі вивчення козацтва.

Помітним явищем в новітній історіографії Гетьманщини стали роботи російської дослідниці, керівника Центру з вивчення історії України при кафедрі історії слов'янських та балканських країн Санкт-Петербурзького державного університету, професора Т. Г. Таїрової-Яковлевої. Практично вперше у російській історіографії дослідниця зробила спробу об'єктивно висвітлити політичну діяльність гетьмана І. Мазепи, мотиви його рішень, змінити традиційний образ гетьмана І. Мазепи як «зрадника». Вагомим внеском у

розширення джерельної бази досліджень Гетьманщини стала публікація Т. Таїровою-Яковлевою збірника документів І. Мазепи з архівних зібрань Санкт-Петербурга:

Гетман Иван Мазепа: Документы из архивных собраний Санкт-Петербурга / РАН ; Санкт-Петербургский Ин-т истории; Санкт-Петербургский гос. ун-т. Центр по изучению истории Украины / Ю.Н. Бемпях (отв.ред.), Т.Г. Таирова-Яковлева (сост.). – СПб., 2007. – Вып. 1 : 1687–1705 гг. – СПб., 2007. – 254 с.

Таирова-Яковлева Т. Г. Мазепа. – М. : Молодая гвардия, 2007. – 270с., [16]л. ил. — (Жизнь замечательных людей; вып.1241 (1041)).

Яковлева Т. Г. Социально-политическая борьба на Украине в 60-е годы XVII века. Внутренние и внешние факторы Руины : автореф. дис... д-ра ист. наук: 07.00.03 / Санкт-Петербургский гос. ун-т. – СПб., 2004. – 38 с.

Яковлева Т. Гетьманщина в другій половині 50-х років XVII століття: Причини і початок Руїни. – К. : Основи, 1998. – 447 с.

Яковлева Т. Руїна Гетьманщини: Від Переяславської ради-2 до Андрусівської угоди (1659- 1667 рр.) / Лариса Білик (пер.з рос.). – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. – 643 с.

Таирова-Яковлева Т. Г. Иван Мазепа и Российская империя. История «предательства». – М. : Центрполиграф, 2011. – 225 с.

Публікації документів

Архів Коша Нової Запорізької Січі. Корпус документів 1734–1775 / Держкомархів України. ЦДІАК України; НАН України. Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, Археогр. комісія. – К., 1998–2006. – Т. 1–4.

Військові кампанії доби гетьмана Івана Мазепи в документах / Український ін-т національної пам'яті ; Чернігівський історичний музей ім. В.В.Тарнавського ; Сіверський ін-т регіональних досліджень ; Інститут рукопису Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського ; Сергій Леп'явко (відп.ред.), Сергій Павленко (упоряд.). – К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2009. – 1056 с. – (Серія «Джерела» ; т. 2).

Доба гетьмана Івана Мазепи в документах / Чернігівський історичний музей ім. В.В.Тарнавського ; Канадський ін-т українських студій Альбертського ун-ту ; Інститут рукопису Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського ; Ігор Ситий (відп.ред.), Сергій Павленко (упоряд.). – 2-ге вид. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 1144 с. – (Серія «Джерела» ; т. 1).

Листи Івана Мазепи / Упор. та авт. вступн. дослідж. В. В. Станіславський. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України НАНУ, 2010. – Т. 2: 1691–1700. – 752 с.

Універсали Богдана Хмельницького. 1648–1657 / НАН України; Інститут історії України ; В. Смолій (ред.кол.), І. Крип'якевич (упоряд.), І. Бутич (упоряд.). – К. : Альтернативи, 1998. – 383 с. ; дод. – (Матеріали до українського дипломатарію).

Універсали Івана Мазепи. 1687–1709 / Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського ; Наукове товариство ім. Шевченка ; Центральний держ. історичний архів України, м.Київ ; Павло Сохань (голов.ред.), Іван Бутич (упоряд.). – К. ; Л. : НТШ, 2002. – Кн. 1. – 780 с. : іл. – (Універсали українських гетьманів; сер. 1).

Універсали Павла Полуботка (1722–1723) / НАН України; Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського ; Чернігівський держ. педагогічний ун-т ім. Т.Г.Шевченка ; Наукове товариство ім. Шевченка ; Центральний держ. історичний архів України, м.Київ ; Павло Сохань (голова ред.кол.), Вячеслав Ринсевич (упоряд.). – К., 2008. – 720 с. – (Універсали українських гетьманів; Серія 1).

Універсали українських гетьманів від Івана Виговського до Івана Самойловича (1657–1687) / Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського ;

Наукове товариство ім. Шевченка ; Центральний держ. історичний архів України, м. Київ ; П. Сохань (голова ред.кол.), І. Бутич (упоряд.). – К. ; Л. : НТШ, 2004. – 1087с. – (Універсали українських гетьманів; Серія 1).

Монографії, навчальні посібники

Бердута М. З. Історичні постаті. Гетьмани України / М. З. Бердута [та ін.]. – Х. : ТОВ Видавнична група «Основа», 2004. – 128 с. : іл. – (Бібліотека журналу «Історія та правознавство» ; вип.3(3)).

Бовгиря А. Козацьке історіописання в рукописній традиції XVIII ст. / НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2010. – 304 с.

Бойко І. Й. Держава і право Гетьманщини: навч. посіб. / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. – Л. : Світ, 2000. – 118 с.

Борисов С. Л. Державотворчі тенденції в діяльності українського козацтва (до другої половини XVI ст.) / Національний педагогічний ун-т ім. М.П.Драгоманова. – К. : Знання, 1999. – 45 с.

Борисов С. Л. Кульмінація державотворчої діяльності українського козацтва у 90-х роках XVI ст. / Національний педагогічний ун-т ім. Михайла Драгоманова. – К. : Науковий світ, 1999. – 35 с.

Брехуненко В. А., Войтович Л. В., Головка О. Б., Горобець В. М., Гурбик А. О. Історія українського козацтва: Нариси: У 2 т. / НАН України; Інститут історії України. НДІ козацтва. – К. : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2000. – Т. 1. – 800 с. : іл.; К., 2009. – Т. 2. – 800 с.

Брехуненко В. Українська держава доби Богдана Хмельницького / Український ін-т національної пам'яті. – К. : [Видавець: ПП Наталія Брехуненко], 2009. – 64 с.

Василенко С. Д., Чечітко Ю. Т. Козацько-гетьманська держава в другій половині XVII – на початку XVIII століття. Політика Івана Мазепи / Одеська національна морська академія. Кафедра українознавства. – О. : ВидавІнформ ОНМА, 2008. – 152 с.

Винар Л. Р. Козацька Україна: вибрані праці / НАН України; Інститут історії України; Українське історичне товариство ; упоряд. А. Атаманенко). – К. ; Л.; Нью-Йорк; Париж, 2003. – 677 с.

Горобець В. «Волимо царя східного...» Український Гетьманат та російська династія до і після Переяслава / Український науковий ін-т Гарвардського ун-ту. – К. : Критика, 2007. – 464 с. : іл. – (Серія "Критичні студії" / Інститут Критики).

Горобець В. Влада та соціум Гетьманату: дослідження з політичної і соціальної історії ранньомодерної України: [монографія] / НАН України ; Інститут історії України. – К. : Ін-т історії України НАН України, 2009. – 271 с.

Горобець В. Політичний устрій українських земель другої половини XVII- XVIII століть: Гетьманщина, Запорожжя, Слобожанщина, Правобережна Україна (спроба структурно- функціонального аналізу) / НАН України; Інститут історії України. — К., 2000. – 96 с.

Горобець В. Присмерк Гетьманщини: Україна в роки реформ Петра I / НАН України, Інститут історії України. – К., 1998. – 323 с.

Горобець В. М. Від союзу до інкорпорації: українсько-російські відносини другої половини ХУІІ – першої чверті ХУІІІ ст. / НАН України; Інститут історії України. – К., 1995. – 70с. – (Історичні зошити).

Горобець В. М. Еліта козацької України в пошуках політичної легітимації: стосунки з Москвою та Варшавою, 1654–1665 / НАН України; Інститут історії України; Науково-дослідний ін-т козацтва. – К., 2001. – 533 с.

Горобець В. М., Гуржій О. І., Матях В. М., Смолій В. А., Степанков В. С. Історія України в особах. Козаччина / В. М. Горобець (упоряд., авт. передм.). – К. : Україна, 2000. – 301 с.: іл.

Гуржій О. І. 100 великих постатей і подій козацької України / НАН України. Інститут історії України. – К.: Арій, 2008. – 464 с: іл. – (100 великих).

Гуржій О. Українська козацька держава в другій половині XVII–XVIII ст.: кордони, населення, право. – К. : Основи, 1996. – 223 с.

Дан О. Ю. Козацтво Брацлавщини у боротьбі за свободу і незалежність (1648–1676 рр.) / О. Ю. Дан ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського, Музей гетьманства. – 2-е вид. – К. : Вид. дім «Стилос», 2004. – 287 с.: табл.

Козут З. Російський централізм і українська автономія ; Ліквідація Гетьманщини 1760–1830. – К. : Основи, 1996. – 317 с. – (Західна історіографія України / Центр досліджень історії України. Альбертський ун-т. Канадський ін-т українських студій ; вип. 2).

Козут З.-Є. Коріння ідентичності: Студії з ранньомодерної та модерної історії України / Софія Грачова (пер.з англ.), Володимир Кравченко (післямова), Олег Бобровський (пер.з англ.). – К. : Критика, 2004. – 351 с. – (Серія «Критичні студії» / Інститут Критики).

Онуфрієнко О. В. Українська державність доби козацької: від воєнної демократії до парламентської республіки. – Запоріжжя : Павел, 1998. – 72 с.

Переяславська Рада очима істориків, мовою документів / О. І. Гуржій (упоряд. та авт. передм.), Т. В. Чухліб (упоряд. та авт. передм.). – К. : Україна, 2003. – 432 с.

Путро О. І. Гетьман Кирило Розумовський та його доба (з історії українського державотворення XVIII ст.): монографія: в 2 ч. / Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв. – К. : ДАКККіМ, 2008. – Ч. 1. – 239 с., [8] арк. іл.; Ч. 2. – 287 с.

Савчук Н. О. Українська держава за гетьманування Ю. Хмельницького (1659–поч. 1663 рр.) / Хмельницький ін-т регіонального управління та права. – Кам'янець-Подільський : Каліграф, 2001. – 236 с.

Сас П. М. Витоки українського націотворення / НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України НАН України, 2010. – 702 с.

Сас П. М. Запорожці у польсько-московській війні наприкінці Смути 1617–1618 рр. / НАН України. Інститут історії України. – Біла Церква: Вид. О. В. Пшонківський, 2010. – 512 с.

Сас П. М. Політична культура українського суспільства (кінець XVI–перша половина XVII ст.): навч. посіб. – К. : «Либідь», 1998. – 296 с.

Смолій В. А., Степанков В. С. Українська національна революція XVII ст. (1648–1676 рр.). – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009. – 447 с.

Субтельний О. Мазепинці: Український сепаратизм на початку XVIII ст. – К. : Либідь, 1994. – 239 с.

Україна – козацька держава: Ілюстрована історія українського козацтва у 5175 фотосвітлинах / В. О. Щербак (наук. ред.), В. В. Недяк (авт.-упоряд., кер. проекту, худож. фото., ілюстратор), О. К. Федорук (наук. ред.). – К. : Емма, 2004. – 1216 с. : фотосвітлини. – (Ucraina – terra cosacorum).

Чухліб Т. Козаки і монархи. Міжнародні відносини ранньомодерної Української держави 1648–1721 рр. – 3-тє вид., випр. і доповн. – К. : Вид-во імені Олени Теліги, 2009. – 616 с.

Шамрай М. Г. Українська козацька держава: навч. посіб. для студ. ун-тів / Черкаський національний ун-т ім. Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2005. – 306 с. : іл.

Шевчук В. Козацька держава: Етюди до історії українського державотворення. – К. : Абрис, 1995. – 392 с. : іл.

Шевчук В. О. Козацька держава як ідея в системі суспільно-політичного мислення XVI–XVIII ст.: у 2 кн. – К. : Грамота, 2007. – Кн. 1. – 720 с.

Автореферати дисертацій

Горобець В. М. Проблема легітимації еліти козацької України в зовнішньополітичній діяльності Гетьманату: стосунки з Росією та Річчю Посполитою (1654–1665 рр.): автореф. дис... д-ра іст. наук: 07.00.02 / НАН України; Інститут історії України. – К., 2002. – 34 с.

Гуржій О. І. Гетьманська влада в Українській козацькій державі першої чверті XVIII ст. (на прикладі діяльності І. Скоропадського): автореф. дис... д-ра іст. наук: 07.00.01 / НАН України. Ін-т історії України. – К., 1999. – 32 с.

Ковальчук О. О. Державотворчі процеси в українському суспільстві за гетьманування Д.Апостола (історіографічний та джерелознавчий аспекти): автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.06 / НАН України; Інститут української археології та джерелознавства ім. М.С.Грушевського. – К., 1996. – 24 с.

Куташиєв І. В. Державотворчі ідеї у політичній думці доби гетьманщини: автореф. дис... д-ра політ. наук: 23.00.01 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2008. – 38 с.

М'ягка Г. О. Розвиток демократичних тенденцій в Запорозькій Січі і Гетьманщині (друга половина XVII – початок XVIII ст.): автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Східноукр. нац. ун-т ім. В.Даля. – Луганськ, 2007. – 20 с.

Степанков В. С. Українська держава у середині XVII століття : проблеми становлення й боротьби за незалежність (1648–1657 роки) : автореф. дис... д-ра іст. наук у формі наук. доповіді : 07.00.02 / Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – К., 1993. – 68 с.

Струкевич О. К. Політична культура старшини Української козацької держави: провідні інтегральні орієнтації: автореф. дис... д-ра іст. наук: 07.00.01 / Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2005. – 36 с.

Ярошинський О. Б. Волинь в період національно-визвольної війни 1648 - 1657 рр.: автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Харк. нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна. – Х., 2001. – 20 с.

Яценюк Г. М. Українська політична еміграція і Гетьманщина в 1710–1742 рр.: політико- дипломатичний аспект: автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. – Чернівці, 2005. – 19 с.

Історіографія українських державних утворень XX ст.

Серед великої кількості досліджень, присвячених українській революції та визвольним змаганням 1917–1920 рр. особливої уваги заслуговують монографічні та дисертаційні дослідження В. Солдатенка, Р. Пирога, І. Кураса, Л. Капелюшного, Д. Яневського, В. Великочія, А. Захарчука та ін. Державотворчі процеси на Закарпатті у 1938–1939 рр., історія створення Карпатоукраїнської республіки детально висвітлені у монографіях та навчальних посібниках М. Вегеша, М. Басараба, Ю. Фігурного та ін. Проблемам української радянської державності присвячено дослідження С. Кульчицького, А. Слюсаренка, В. Кузьменка та ін.

Українська державність 1917–1920 рр. (УНР, Українська Держава, ЗУНР)

Публікації документів, спогадів

Горак В. С. Українська гетьманська держава 1918 року у світлі споминів її сучасників / Рецензенти: д.і.н Реєнт О. П., д.і.н. Пиріг Р. Я. - К.: ВД «Стилос», 2010. – 200 с.

Західно-Українська Народна Республіка. 1918–1923: документи і матеріали: у 5 т. / Івано-Франківська обласна держ. адміністрація ; Прикарпатський ун-т ім. В.Стефаніка ;